

Bruselj, 22.5.2018
COM(2018) 268 final

**SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU
EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ**

Za močnejšo Evropo: vloga mladinskih, izobraževalnih in kulturnih politik

1. Uvod

V Evropi poteka razprava o prihodnosti. Čez eno leto se bodo evropski voditelji srečali v romunskem mestu Sibiu in oblikovali zaključke iz te razprave, ki jo je Komisija začela z Belo knjigo o prihodnosti Evrope¹ marca 2017.

Eno ključnih vprašanj je, kako se odzvati na **pričakovanja državljanov** in njihove skrbi glede prihodnosti v hitro spreminjajočem se svetu – svetu, ki prinaša nove priložnosti, a tudi negotovost. Mnoge skrbi, kako bo videti svet dela, kakšna bo prihodnost socialne države, kako se bodo razvijale naše demokratične in raznolike družbe ter kakšno mesto bo imela Evropa v svetu. Evropa mora svojim državljanom, zlasti mladim, omogočiti, da čim bolj izkoristijo priložnosti, ki jih prinašajo nove tehnologije in svetovni trendi. Izobraževanje in usposabljanje predstavljata pot naprej ter naložbo v posameznike in družbo kot celoto.

Evropska unija je v prvi vrsti unija vrednot, kot so zapisane v členu 2 Pogodbe o Evropski uniji, izobraževanje, usposabljanje in kultura pa imajo ključno vlogo pri prenašanju in spodbujanju teh skupnih vrednot in krepitvi medsebojnega razumevanja.

V *gospodarskem* smislu so trgi dela in družbe občutili posledice krize, vendar je **evropsko socialno tržno gospodarstvo pokazalo svojo moč**, ko je premostilo najhujšo gospodarsko krizo v nedavni zgodovini. Prizadevanje za dokončanje ekonomske in monetarne unije bo še okrepilo evropske gospodarske temelje.

Na področju *socialnih prednostnih nalog* je EU poudarila, da pri evropskem projektu še zdaleč ne gre samo za ekonomske vidike. Novembra 2017 so Evropski parlament, Svet in Komisija skupaj razglasili **evropski steber socialnih pravic**². Steber na področju zaposlovanja in socialnih zadev krepí načela in pravice, na katerih temelji Unija, ter v svojem prvem načelu uvaja pravico do kakovostnega izobraževanja, usposabljanja in vseživljenjskega učenja³.

Večja vloga mladinskih, izobraževalnih in kulturnih politik

V Rimski izjavi z marca 2017⁴ so se evropski voditelji zavezali, da si bodo prizadevali za „*Unijo, kjer bodo mladi deležni najboljše izobrazbe in usposabljanja ter bodo lahko študirali in našli zaposlitev po vsej celini; Unijo, ki bo ohranjala našo kulturno dediščino in spodbujala kulturno raznolikost*“. Če želimo močno Evropo, bodo morale imeti politike na področju **mladih, kulture ter izobraževanja in usposabljanja** pomembno mesto v evropskem projektu.

Ta komisija je že na začetku svojega mandata sprejela ukrepe za izboljšanje položaja **mladih**, ki jih je kriza najbolj prizadela, da bi jim omogočila boljše priložnosti za dejavno sodelovanje v evropskem projektu⁵. Dosežen je bil že velik napredek. Prihodnosti Evrope ne bo mogoče ustvarjati brez podpore in udeležbe mladih. Zato se Komisija s Svetom⁶ še naprej močno osredotoča na mlade.

Izobraževanju, usposabljanju in kulturi je treba nameniti več pozornosti, da bodo ta področja lahko sprostila ves svoj potencial pri podpiranju evropskega projekta. Vlaganje v

¹ Bela knjiga o prihodnosti Evrope: Razmisleki in scenariji za EU-27 do leta 2025 (COM (2017) 2025).

² Steber socialnih pravic se opira na prejšnje pobude za bolj socialno Evropo, vključno z Listino EU o temeljnih pravicah.

³ „Vsakdo ima pravico do kakovostnega in vključujočega izobraževanja, usposabljanja in vseživljenjskega učenja, da lahko ohrani in pridobi znanja in spretnosti, ki mu omogočajo polno udeležbo v družbi in uspešno obvladovanje prehodov na trgu dela.“ Vir: Medinstitucionalna razglasitev evropskega stebra socialnih pravic (2017/C 428/09).

⁴ <http://www.consilium.europa.eu/sl/press/press-releases/2017/03/25/rome-declaration/pdf>.

⁵ V sporočilu Komisije o vlaganju v mlade v Evropi je pregled teh ukrepov (COM(2016) 940).

⁶ Sklepi Sveta o strateških možnostih za evropsko sodelovanje na področju mladine po letu 2018, maj 2017.

spretnosti, kompetence in znanje ima ključno vlogo pri krepitvi **odpornosti** Evrope⁷. Takšne naložbe v ljudi poganjajo inovacije, produktivnost in konkurenčnost ter pomagajo vzdrževati zaposljivost in odpravljati neskladja v znanju in spretnostih na hitro razvijajočem se trgu dela, na katerega vplivajo globalizacija in tehnološke spremembe.

Poleg tega pa je vir inovacij in ustvarjalnosti tudi **raznolikost**, ki je značilna za Evropo. Izobraževanje in kultura nam pomagata spoznavati, razumevati in ceniti bogato skupno kulturno dediščino, zgodovino, izkušnje, prepričanja in vrednote Evrope. To združuje ljudi prek meja, spodbuja enakost med ženskami in moškimi in nam daje **občutek skupne pripadnosti**. Izobraževanje, usposabljanje in kultura nam lahko pomagajo izvedeti in občutiti, *kaj pomeni biti Evropejec*.

Na vrhu v Göteborgu novembra 2017 so voditelji EU za razpravo v okviru Agende voditeljev izbrali področje kulture in izobraževanja. Razprava voditeljev je temeljila na sporočilu Komisije o **krepitvi evropske identitete s pomočjo izobraževanja in kulture**⁸, v katerem je Komisija predstavila vizijo o oblikovanju **evropskega izobraževalnega prostora**. Razprava je izobraževanju in kulturi namenila pomembno mesto v programu politik. Evropa se sooča z različnimi izzivi, vključno s populizmom, ksenofobijo, nestrpnostjo, diskriminacijo in dezinformacijami. Poleg tega le malo držav EU dosega zelo dobre rezultate pri vseh vidikih izobraževanja in usposabljanja. Zato je v Uniji treba okrepiti izobraževalno in kulturno razsežnost.

IZZIVI POUČEVANJA IN UČENJA

Vir: Pregled izobraževanja in usposabljanja 2017, Evropska komisija 2017, Eurobarometer (2012): Evropejci in jeziki

Ilustracije: © Evropska komisija

Decembra 2017 je **Evropski svet** države članice, Svet in Komisijo pozval, naj:

- **nadaljujejo z delom** v zvezi z več ključnimi pobudami, vključno s programom Erasmus+, evropskimi univerzami, učenjem jezikov, evropsko študentsko izkaznico, vzajemnim priznavanjem diplom in evropskim letom kulturne dediščine;

⁷ Glej tudi sporočili Komisije o razvoju šol in odličnem poučevanju za dober začetek v življenju (COM(2017) 248) ter o prenovljeni agendi EU za visoko šolstvo (COM(2017)247).

⁸ Sporočilo Komisije o krepitvi evropske identitete s pomočjo izobraževanja in kulture (COM(2017) 673).

- **preučijo možne ukrepe** za obravnavanje izzivov na področju znanj in spretnosti, povezanih z digitalizacijo, kibernetno varnostjo, medijsko pismenostjo in umetno inteligenco, potrebe po vključujočem, na vseživljenjskem učenju in inovacijah temelječem pristopu k izobraževanju in usposabljanju ter pravnih in finančnih okvirnih pogojev za razvoj kulturnega in ustvarjalnega sektorja ter mobilnosti kulturnih delavcev.

Kot odziv na to je Komisija 17. januarja 2018 predstavila **prvi sveženj ukrepov**⁹, ki obravnava ključne kompetence, digitalne spretnosti ter skupne vrednote in vključujoče izobraževanje.

To sporočilo je del **drugega svežnja pobud** kot odziv na poziv Evropskega sveta. Združuje več pobud na področju mladih, kulture, izobraževanja in usposabljanja, da bi zagotovili bolj konkurenčno, vključujočo in povezano Evropo:

- na podlagi prejšnjih ukrepov za vlaganje v mlade Komisija predstavlja „**strategijo za mlade**“ za obdobje 2019–2027. Poudarek je na krepitvi vloge mladih v Evropi in zagotavljanju, da imajo več besede pri oblikovanju politik EU;
- kot je bilo napovedano v sporočilu o krepitvi evropske identitete s pomočjo izobraževanja in kulture, Komisija predstavlja „**novi evropski agendo za kulturo**“. Ta pobuda bo ključna za izboljšanje zavedanja skupne evropske identitete in dediščine ter podpiranje odnosov Unije s tretjimi državami;
- v skladu s ciljem oblikovanja evropskega izobraževalnega prostora Komisija predstavlja predloga priporočil Sveta o **vzajemnem priznavanju diplom** ter izboljšanju **poučevanja in učenja jezikov**. Obe pobudi sta ključni za spodbujanje učne mobilnosti v Evropi;
- v skladu z evropskim stebrom socialnih pravic Komisija predlaga priporočilo Sveta o **visokokakovostnih sistemih predšolske vzgoje in varstva**. Ta pobuda naj bi zagotovila dober začetek v življenju vseh otrok v Evropi.

Kot je opisano na spodnji sliki, delo že poteka in se bo nadaljevalo v prihodnjih letih. To sodelovanje bo podlaga **skupnih prizadevanj za oblikovanje evropskega izobraževalnega prostora**.

---

⁹ Komisija je predstavila akcijski načrt za digitalno izobraževanje (COM(2018) 22), predlog priporočila Sveta o spodbujanju skupnih vrednot, vključujočega izobraževanja in evropske razsežnosti poučevanja (COM(2018) 23) ter predlog priporočila Sveta o ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje (COM(2018) 24). Poleg tega je aprila 2018 predstavila sporočili o dezinformacijah (COM(2018) 236) in umetni inteligenci (COM(2018) 237).

Pozivi Evropskega sveta

Pobude Evropske komisije

20 evropskih univerz do leta 2024

v letih 2019 in 2020 se bo začel pilotni projekt v okviru pobude o evropskih univerzah, širše uvajanje pa bo sledilo od leta 2021

okrepitev programa Erasmus+

predlog novega programa bo predložen konec maja 2018

„evropska študentska izkaznica“ za lažjo mobilnost

pilotni projekt bo potekal leta 2019, leta 2021 pa je predvidena uvedba evropske študentske izkaznice

vzajemno priznavanje visokošolskih diplom in srednješolskih spričeval

predlog priporočila Sveta o spodbujanju avtomatičnega vzajemnega priznavanja visokošolskih diplom in srednješolskih spričeval ter učnih obdobj v tujini, maj 2018

spodbujanje učenja jezikov

predlog priporočila Sveta o učenju jezikov, maj 2018

ozaveščanje o družbenem in gospodarskem pomenu kulture

- evropsko leto kulturne dediščine, ki poteka
- nova agenda za kulturo, maj 2018

izzivi glede znanj in spretnosti, povezani z digitalizacijo, kibernetno varnostjo, medijsko pismenostjo in umetno inteligenco

- akcijski načrt za digitalno izobraževanje, januar 2018
- sporočilo o dezinformacijah, april 2018
- sporočilo o umetni inteligenci, april 2018

potreba po vključujočem, na vseživljenjskem učenju in inovacijah temelječem pristopu k izobraževanju in usposabljanju

- predlog priporočila Sveta o spodbujanju skupnih vrednot, vključujočega izobraževanja in evropske razsežnosti poučevanja, januar 2018
- predlog priporočila Sveta o ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje, januar 2018
- predlog priporočila Sveta o kakovosti predšolske vzgoje in varstva, maj 2018
- okvir za sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju ET2020 ter prizadevanja za oblikovanje novega programa za obdobje po letu 2020

pravni in finančni okvirni pogoji za razvoj kulturnega in ustvarjalnega sektorja ter mobilnosti kulturnih delavcev

financiranje kulture in mobilnosti kulturnih delavcev bo predlagano v okviru novih programov porabe proračunskih sredstev

Te pobude predstavljajo **ključne korake za okrepljeno Unijo na poti do Sibiu**¹⁰. Pobude:

- odražajo pomen, ki ga Komisija pripisuje naložbam v **mlade** in njihovo prihodnost. Na podlagi prejšnjih ukrepov, zlasti jamstva za mlade¹¹, pobude za zaposlovanje mladih¹², pobude za vlaganje v mlade iz decembra 2016¹³, novega programa znanj in spretnosti za Evropo¹⁴, pobude o poteh izpopolnjevanja¹⁵ ter evropskega okvira za kakovostna vajeništva¹⁶, bodo mladim iz vseh okolij zagotovile boljše možnosti in jim omogočile dejavnejšo vlogo v evropskem projektu;
- bodo ljudem pomagale deliti evropsko **kulturno raznolikost in skupno dediščino**, da bodo lažje občutili pomen evropskega projekta; ter
- so del širše vizije za oblikovanje **evropskega izobraževalnega prostora**, ki bo pomagal spodbujati mobilnost, odpravljati ovire za mobilnost in čezmejno sodelovanje ter na podlagi predhodnih pobud¹⁷ podpirati države članice pri posodabljanju in izboljševanju njihovih sistemov izobraževanja in usposabljanja.

2. Oblikovanje evropskega izobraževalnega prostora

Komisija je v svojem prispevku za srečanje voditeljev v Göteborgu predstavila vizijo **evropskega izobraževalnega prostora do leta 2025**: „Evropa, v kateri učenja, študija in raziskovalnega dela ne bi ovirale meje. Celina, kjer je bivanje v drugi državi članici – z namenom študija, učenja ali dela – postalo standard, govorjenje še dveh jezikov poleg maternega pa pravilo. Celina, na kateri imajo ljudje močan občutek evropske identitete, evropske kulturne dediščine in raznolikosti Evrope“.

¹⁰ Na podlagi predloga Evropske komisije se je Evropski svet odločil organizirati evropski vrh v romunskem mestu Sibiu maja 2019. Namen je pregledati razvoj na področjih iz Agende voditeljev in se pripraviti na prihodnost Evropske unije s 27 državami članicami.

¹¹ Priporočilo Sveta z dne 22. aprila 2013 o vzpostavitvi jamstva za mlade.

¹² Sklepi Evropskega sveta z dne 7. in 8. februarja 2013.

¹³ Ta sveženj je vseboval sporočila Komisije o vlaganju v mlade v Evropi (COM(2016) 940), evropski solidarnostni enoti (COM(2016) 942) ter o izboljšanju in posodabljanju izobraževanja (COM(2016) 941).

¹⁴ Sporočilo Komisije o novem programu znanj in spretnosti za Evropo. Z roko v roki za večji človeški kapital, zaposljivost in konkurenčnost (COM(2016) 381).

¹⁵ Priporočilo Sveta o poteh izpopolnjevanja: nove priložnosti za odrasle (2016/C484/01).

¹⁶ Priporočilo Sveta o evropskem okviru za kakovostna in učinkovita vajeništva (2018/C153/01).

¹⁷ Tudi tistih iz sporočil Komisije o razvoju šol in odličnem poučevanju za dober začetek v življenju (COM(2017) 248) ter o prenovljeni agendi EU za visoko šolstvo (COM(2017) 247) iz maja 2017.

Evropski izobraževalni prostor naj bi prispeval k doseganju **treh ciljev**:

- spodbujanju **čezmejne mobilnosti in sodelovanja** na področju izobraževanja in usposabljanja;
- odpravljanju neupravičenih **ovir**, ki otežujejo učenje, usposabljanje ali delo v drugi državi, da bi „prosto gibanje učencev“ postalo resničnost in bi se ustvaril pravi evropski učni prostor;
- podpiranju držav članic pri **izboljševanju vključujoče ter na vseživljenjskem učenju in inovacijah temelječe** narave njihovih sistemov izobraževanja in usposabljanja.

Evropski izobraževalni prostor bo državam članicam EU omogočil, da storijo več, ukrepajo hitreje ter izboljšajo kakovost, konkurenčnost in vključujočo naravo svojih sistemov izobraževanja in usposabljanja, ob tem pa bo služil kot navdih za države, ki niso članice EU. Izvajal se bo s pomočjo:

- vodilnega **programa Erasmus+** ter programa, ki ga bo nasledil in ga bo Komisija predlagala konec maja 2018. Program Erasmus+ je znan po uspešnem spodbujanju učne mobilnosti. Obstaja široko soglasje, da je treba s pomočjo okrepljenih strateških partnerstev in podpore politiki še okrepiti mobilnost ter voditi bolj inovativne in vključuje politike na področju izobraževanja, usposabljanja in kulture;
- obstoječega **evropskega sodelovanja v izobraževanju in usposabljanju** s poudarkom na trdnih empiričnih dokazih, primerjalnih analizah, izmenjavi izkušenj in vzajemnem učenju. Ker se bo ta okvir sodelovanja leta 2020 iztekel, bo Komisija pravočasno pripravila predloge za nadaljnje, še ambicioznejše sodelovanje. Novi okvir bo tudi orodje za določanje prednostnih nalog, oblikovanje politik in boljše **usmerjanje sredstev EU**. Komisija bo prav tako predlagala niz kazalnikov in referenčnih meril za zbiranje podatkov o tem, kako izobraževanje in usposabljanje podpirata razvoj znanj, spretnosti in kompetenc v vseh obdobjih življenja.

Program Erasmus+ in prihodnji okvir za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju bosta usklajeno delovala za oblikovanje evropskega izobraževalnega prostora, pri tem pa ju bodo podpirale druge zadevne politike. Unija bo še naprej podpirala prizadevanja držav članic za reforme, in sicer prek **evropskega semestra** in različnih programov porabe sredstev, tudi Evropskega socialnega sklada, ki so **oprijemljiv pokazatelj, kako Evropa vlaga v ljudi in izboljšuje njihovo življenje**.

Pristojnosti za izobraževanje in usposabljanje so predvsem v rokah **držav članic**, Unija pa ima pristojnosti za izvajanje ukrepov, ki podpirajo, koordinirajo ali dopolnjujejo ukrepe držav članic. Z oblikovanjem evropskega izobraževalnega prostora se to ne bo spremenilo. Obstoječa partnerstva bodo odslej potekala na novi, višji in intenzivnejši ravni. Evropski izobraževalni prostor bo zajemal **učence vseh starostnih skupin** ne glede na okolje, iz katerega prihajajo, in **vse sektorje**, tudi predšolsko vzgojo in varstvo, šole, poklicno izobraževanje in usposabljanje, visokošolsko izobraževanje ter izobraževanje odraslih.

Za **uresničevanje evropskega izobraževalnega prostora** Komisija danes na podlagi prvega svežnja iz januarja 2018 predstavlja nov niz konkretnih političnih pobud o vzajemnem priznavanju, učenju jezikov ter predšolski vzgoji in varstvu. Prav tako bo nadaljevala delo v obstoječem okviru sodelovanja in programih financiranja, da bi pripravila nove ukrepe, zlasti v zvezi z evropsko študentsko izkaznico in evropskimi univerzami.

- *Avtomatično vzajemno priznavanje diplom in učnih obdobj v tujini*

Kljub temu, da mobilnost v okviru programa Erasmus+ poteka že 30 let in da je bil v okviru medvladnega bolonjskega procesa na področju visokega šolstva dosežen znaten napredek, imajo mnogi še vedno težave, ko v drugi državi članici zaprosijo za formalno priznanje svojih kvalifikacij na terciarni ali višji sekundarni ravni. Enako velja za učna obdobja v tujini v okviru terciarnega in sekundarnega izobraževanja. To povzroča negotovost in neupravičene ovire za mobilnost.

Za rešitev teh težav Komisija predlaga priporočilo Sveta, da bi se **do leta 2025 vzpostavilo avtomatično priznavanje kvalifikacij**: vsako spričevalo ali diploma, vključno z izidi učnih obdobj v tujini do enega leta, ki ga podeli akreditirana institucija v Uniji, bi se moralo v vseh državah članicah avtomatično priznati za namene nadaljnega izobraževanja. Vendar tako daljnosežnega načrta ni mogoče uresničiti na en mah. Zanj je potreben postopen pristop na podlagi zanesljivega zagotavljanja kakovosti, ki prinaša preglednost in zaupanje, potrebno za avtomatično priznavanje. Več evropskih držav¹⁸ že izvaja pilotne projekte avtomatičnega priznavanja. Na podlagi teh izkušenj bodo v sodelovanju z državami članicami oblikovane rešitve za vso EU.

– Boljše učenje jezikov

Učenje tujih jezikov ni bistveno samo za izpolnjevanje potreb po znanjih in spretnosti v svetovnem gospodarstvu, ampak tudi za širjenje obzorij, krepitev evropskega državljanstva in odkrivanje novih kultur. Danes številni učenci veliko časa namenijo učenju jezikov, vendar se prevečkrat zgodi, da jih na koncu ne znajo uporabljati v praksi. Večina mladih Evropejcev se uči enega tujega jezika, želja po učenju drugega tujega jezika pa je presenetljivo majhna.

Glede na to Komisija predlaga **nov celosten pristop k učenju jezikov** v okviru obveznega izobraževanja, da bi bolje izkoristili evropsko jezikovno raznolikost. Cilj je zagotoviti, da bo več mladih sposobnih uporabljati tuje jezike in da bodo poleg učnega obvladali še dva jezika.

– Evropska študentska izkaznica

Glede na to, da se mobilnost povečuje, lahko evropska študentska izkaznica pomaga **zmanjšati obremenitev in stroške** študentov in izobraževalnih institucij, in sicer z racionalizacijo administrativnih postopkov pred, med in po obdobju mobilnosti, hkrati pa je viden simbol evropske identitete študentov.

Ena od prednosti izkaznice bi bila, da bi se študenti lahko na zanesljiv način identificirali na kateri koli visokošolski instituciji v Uniji, hkrati pa bi omogočala varno elektronsko izmenjavo podatkov, povezanih z izobraževanjem (vključno s kreditnimi točkami in akademskimi dosežki), ob polnem spoštovanju varstva osebnih podatkov in brez potrebe po vzpostavljanju dodatne infrastrukture IT. Študentska izkaznica bi študentom omogočila dostop do različnih storitev (knjižnic, prevozov, nastanitev), še preden bi prispeli na institucijo v tujini. Lahko bi pomenila pomemben korak pri uresničevanju mobilnosti za vse, saj bi institucijam omogočila, da lažje pošiljajo in sprejemajo več študentov na izmenjavi, obenem pa še izboljšajo kakovost mobilnosti.

Na podlagi obstoječih pilotnih projektov¹⁹, ki jih financira EU in bodo leta 2019 še okrepljeni, ter dodatnih analiz in posvetovanj z zainteresiranimi stranmi želi Komisija **do leta 2021 postopno uvesti evropsko študentsko izkaznico** ter preučiti možnost, da bi jo uporabljali tudi dijaki poklicnega izobraževanja in usposabljanja.

---

¹⁸ Na primer sporazumi v nordijskih in baltskih državah ter Beneluxu.

¹⁹ Projekti, ki prejemajo podporo v okviru programa Erasmus+ in instrumenta za povezovanje Evrope: <https://ec.europa.eu/inea/en/connecting-europe-facility/cef-telecom>.

– *Evropske univerze*

Evropa ima dolgo in odlično tradicijo univerz, ki sodelujejo prek meja. Nove „evropske univerze“, tj. mreže, v katere se bodo po pristopu od spodaj navzgor povezovale univerze, bodo še **povečale ambicioznost** čezmejnega sodelovanja, v okviru katerega bodo visokošolske institucije s skupno vizijo in vrednotami razvijale skupne dolgoročne institucionalne strategije za **visokokakovostno izobraževanje, raziskave in inovacije**.

Evropske univerze bi morale spodbujati razvoj integriranih in odprtih študijskih programov s kombiniranjem modulov v različnih državah. Mobilnost bi morala biti sestavni del dodiplomskega, magistrskega in doktorskega študija. To bi lahko prispevalo k razvoju „evropskih diplom“, priznanih po vsej Evropi.

Evropske univerze bodo temeljile na več **ključnih načelih**: na podlagi pravičnih in uravnoteženih meril bi lahko sodelovale vse vrste visokošolskih institucij v kateri koli državi članici; mreže bi morale biti geografsko uravnotežene in socialno vključujoče; ne bo enotnega modela za vse; institucije lahko predlagajo model, ki bi ustrezal njihovim potrebam, in sicer na podlagi odprtega in preglednega pristopa od spodaj navzgor, ter postopoma povečujejo raven ambicioznosti; za vzdržno financiranje bi morale evropske univerze imeti možnost, da črpajo tako sredstva EU kot nacionalna sredstva.

Evropske univerze naj bi postale ključni elementi evropskega izobraževalnega prostora, saj bi delovale kot gonilne sile odličnosti in modeli dobre prakse za druge visokošolske institucije ter postopno povečale mednarodno konkurenčnost in privlačnost evropskega visokošolskega izobraževanja. Delovati bi morale na podlagi večdisciplinarnih pristopov, da bi študenti, predavatelji in raziskovalci lahko soustvarjali ter si izmenjevali znanje in inovacije. To bi lahko pripomoglo k reševanju velikih družbenih izzivov ter pomanjkanja znanj in spretnosti, s katerimi se sooča Evropa. Prav tako bi lahko povečalo prispevek visokošolskih institucij k razvoju njihovih regij, zlasti z njihovim sodelovanjem pri oblikovanju in izvajanju strategij pametne specializacije²⁰.

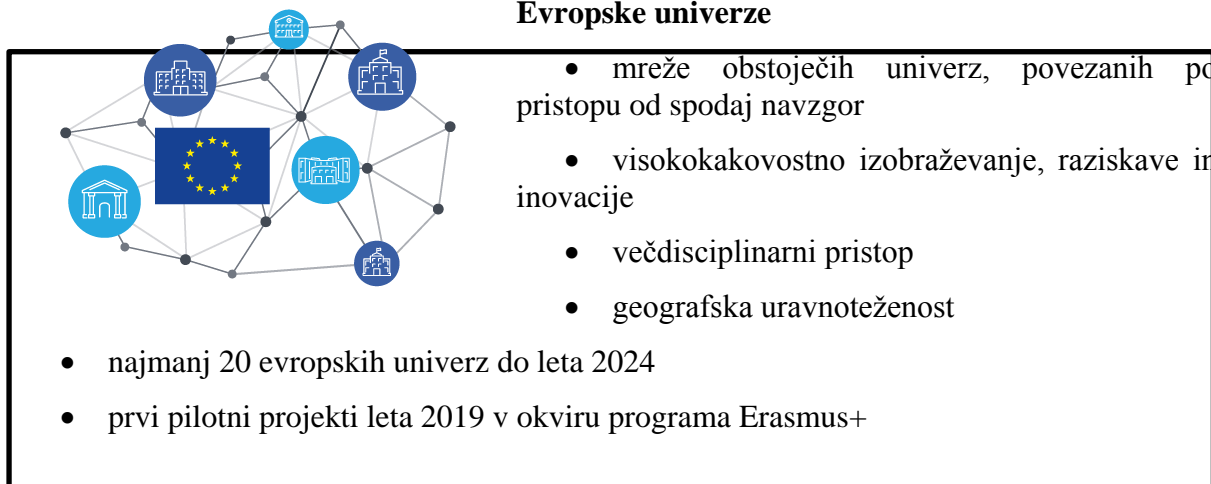
Komisija želi spodbuditi ustanovitev **najmanj dvajset evropskih univerz do leta 2024**. Vendar pa so za uresničitev tako ambicioznega cilja potrebni čas za temeljito pripravo in zadostni viri. Komisija v začetni fazi za oblikovanje koncepta tesno sodeluje z državami članicami in zainteresiranimi stranmi. Predlagala bo, da se pilotni projekti v okviru programa Erasmus+ začnejo leta 2019 in 2020, popolna uvedba pa bi sledila od leta 2021. Na podlagi teh pilotnih projektov in evidentiranja obstoječih mrež²¹ bo Komisija v posvetovanju z zainteresiranimi stranmi preučila možnost oblikovanja posebnega pravnega statusa evropskih univerz do leta 2025.

---

²⁰ Glej sporočilo Komisije Krepitev inovacij v evropskih regijah: strategije za odporno, vključujočo in trajnostno rast (COM(2017) 376).

²¹ Obstajajo številni dobri primeri nadnacionalnih mrež, pa tudi pobude EU, kot so skupni magistrski študij Erasmus Mundus, ukrepi Marie Skłodowske Curie ter Evropski inštitut za inovacije in tehnologijo. Komisija bo kmalu objavila pregled obstoječih modelov sodelovanja med evropskimi visokošolskimi institucijami ter opredelila gonila in koristi takega sodelovanja, pri tem pa predstavila izzive in možne rešitve.

Evropske univerze

Poleg tega bo **šola za evropsko in nadnacionalno upravljanje**, ustanovljena v okviru Evropskega univerzitetnega inštituta v Firencah leta 2017, okrepila svoje dejavnosti, tudi z oblikovanjem partnerstev s povezanimi institucijami za usposabljanje direktorjev iz javnih in zasebnih organizacij ter organizacij civilne družbe.

Pripravljeni bodo tudi drugi ukrepi za podporo na vseživljenjskem učenju in inovacijah temelječemu pristopu k izobraževanju in usposabljanju. Na primer, za podpiranje inovacij in konkurenčnosti je bistveno zagotavljanje visokokakovostnih tehničnih in specifičnih poklicnih znanj in spretnosti. V ta namen bo Komisija predlagala podporo za ustanavljanje **centrov odličnosti za poklicno izobraževanje in usposabljanje**. Ti centri naj bi povezali referenčne izvajalce poklicnega izobraževanja in usposabljanja iz različnih držav članic, spodbudili sodelovanje, tudi z zainteresiranimi stranmi, in si prizadevali za razvoj visokokakovostnih izobraževalnih programov in kvalifikacij, osredotočenih na sektorske potrebe po znanjih in spretnostih. Delovati bi morali kot gonilne sile odličnosti in inovacij ter spodbujati proaktivno vlogo poklicnega izobraževanja in usposabljanja v lokalnem in regionalnem gospodarskem razvoju, tudi tako, da bi delovali kot podjetniški inkubatorji in katalizatorji naložb.

Vsi ti posebni ukrepi so med seboj povezani.

Vsak ukrep ima svojo vlogo pri uresničevanju ambicioznega krovnega cilja oblikovanja evropskega izobraževalnega prostora. Skupaj bodo različne pobude ustvarile sinergije, na primer:

- **mobilnost in učenje jezikov** se medsebojno krepi: znanje tujih jezikov povečuje interes za študij v tujini; študij v tujini izboljšuje jezikovnih spretnosti;
- učenje jezikov krepi razumevanje drugih **kultur** in lastne identitete;
- **centri odličnosti za poklicno izobraževanje in usposabljanje** bodo ustvarjali sinergije z univerzami ter tako skupaj z njimi prispevali k zagotavljanju nabora znanj in spretnosti, potrebnih za podpiranje inovacij in konkurenčnosti;
- avtomatično vzajemno **priznavanje diplom** in učnih obdobij lajša nadaljnje izobraževanje v tujini in povečuje povpraševanje po mobilnosti in zanimanje ljudi za učenje jezikov;
- večje število udeležencev mobilnosti v okviru programa Erasmus+ je lažje obvladovati s pametno uporabo digitalnih rešitev in poenostavitev, kar je tudi eden od ciljev **evropske študentske izkaznice**;

- **evropske univerze** bi morale postati ključni element pri oblikovanju evropskega izobraževalnega prostora, tako da bi povečale ambicioznost čezmejnega sodelovanja, krepile mobilnost študentov in učiteljev ter spodbujale učenje jezikov, pri tem pa delovale kot pospeševalke avtomatičnega priznavanja diplom.

3. Zaključki in obeti

Mladi, izobraževanje, usposabljanje in kultura imajo pomembno mesto v programu politik Unije, zlasti od srečanja voditeljev v Göteborgu in zasedanja Evropskega sveta decembra 2017. Agenda voditeljev predvideva pregled napredka na vrhu v Sibiuu leta 2019. S svežnjema, sprejetima januarja 2018²² in danes, Evropska komisija predstavlja ambiciozen sklop ukrepov za podporo državam članicam pri njihovih prizadevanjih, ki bodo okrepili odpornost ljudi v svetu, za katerega so značilne raznolikost, mobilnost, migracije, globalizacija in tehnološke spremembe. **Komisija** bo nadaljevala z delom v sodelovanju s Svetom in državami članicami, zlasti:

- z oblikovanjem **evropskega izobraževalnega prostora**, ki bo olajšal mobilnost in čezmejno sodelovanje, podpiral reforme in v celoti izkoristil razpoložljiva orodja in programe. To bo Komisija dosegla tako, da bo:
  - predstavila predlog za močnejši in bolj vključujoč **program, ki bo nasledil Erasmus+**, ter predlog za nadaljevanje **evropske solidarnostne enote**;
  - do leta 2020 predstavila predloge za posodobitev in okrepitev **sodelovanja na ravni EU v izobraževanju in usposabljanju** ter za podpiranje boljšega vzajemnega učenja in nacionalnih prizadevanj za reforme;
  - nadaljevala tesno sodelovanje z državami članicami in Svetom za oblikovanje vključujočih, na vseživljenjskem učenju in inovacijah temelječih pristopov k izobraževanju in usposabljanju;
- obravnavala pravne in finančne okvirne pogoje za razvoj **kulturnega in ustvarjalnega sektorja** ter **mobilnosti delavcev** iz teh sektorjev.

Krepitev evropskega projekta na področju mladih, izobraževanja, usposabljanja in kulture bo pripomogla k oblikovanju Unije, ki **vsem državljanom daje več možnosti, se zaveda svojih dosežkov in se samozavestno loteva prihodnjih izzivov**:

- Unije, ki je **bližje svojim državljanom**, saj se odziva na njihove skrbi in izpolnjuje njihova pričakovanja;
- Unije, ki **jasno poudarja, kaj pomeni evropski projekt**: mir, varnost, svobodo, demokracijo, enakost, pravno državo, solidarnost in medsebojno spoštovanje, odprte trge, trajnostno rast ter socialno vključenost in pravičnost;
- Unije, ki goji ozaveščenost o kulturni **raznolikosti** in **občutek skupne evropske pripadnosti**.

Na podlagi razprav v Göteborgu in zahtevanih ukrepov z zasedanja Evropskega sveta decembra 2017 bodo voditelji na srečanju v Sibiuu lahko v celoti upoštevali potencial izobraževanja in kulture, ko bodo postavljali temelje za **bolj združeno, močnejšo in bolj demokratično Unijo**.

---

²² Glej opombo 9.